

МИТНІ ОРГАНИ ЯК СУБ'ЄКТИ АДМІНІСТРУВАННЯ МИТНИХ ПЛАТЕЖІВ

Возний М.В.,

аспірант кафедри приватного

та публічного права

Київський національний університет технологій та дизайну

м. Київ, Україна

Стаття присвячена митним органам як суб'єктам адміністрування митних платежів. Розкрито роль митних органів при адмініструванні митних платежів. Охарактеризовано завдання та повноваження митних органів у сфері адміністрування митних платежів.

Ключові слова: митні органи, адміністрування митних платежів, митне законодавство, податкове законодавство, митні правовідносини.

Постановка проблеми. Законодавство України з питань митної справи, регулюючи відносини щодо адміністрування митних платежів, визначає коло суб'єктів таких правовідносин. Одним із суб'єктів адміністрування митних платежів є митні органи. Дослідження особливостей функціонування митних органів є важливим, адже саме на них покладається обов'язок щодо реалізації державної митної політики та безпосереднього здійснення державної митної справи.

Виклад основного матеріалу. Обов'язковим суб'єктом адміністрування митних платежів є митні органи, оскільки згідно п. 6 ч. 2 ст. 544 Митного кодексу України (далі – МК України) вони забезпечують справляння митних платежів, здійснюють контроль правильності обчислення, своєчасності та повноти їх сплати, застосовують заходи щодо їх примусового стягнення у межах повноважень, визначених МК України, Податкового кодексу України (далі – ПК України) та іншими актами законодавства України, організовують

застосування гарантій забезпечення сплати митних платежів, взаємодіють з банківськими установами та незалежними фінансовими посередниками, що надають такі гарантії [1].

Митні органи представляють владну сторону митних правовідносин. У п. 34¹ ч. 1 ст. 4 МК України встановлено, що митні органи – це центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, митниці та митні пости [1]. Відповідно до ч. 1 ст. 543 МК України саме на митні органи покладається безпосереднє здійснення митної справи [1]. Згідно ч. 1 ст. 544 МК України призначенням митних органів є створення сприятливих умов для розвитку зовнішньоекономічної діяльності, забезпечення безпеки суспільства, захист митних інтересів України [1].

Центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, є Державна митна служба України, діяльність якої спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра фінансів. Державна митна служба України реалізує державну митну політику, державну політику у сфері боротьби з правопорушеннями під час застосування законодавства з питань державної митної справи [2]. Митниця є митним органом, який у зоні своєї діяльності забезпечує виконання завдань, покладених на митні органи [1]. Митниця є територіальним органом центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну митну політику [1]. Митний пост є митним органом, який входить до складу митниці як структурний підрозділ і в зоні своєї діяльності забезпечує виконання завдань, покладених на митні органи [1]. Д.В. Приймаченко зазначає, що митні органи – це органи виконавчої влади, які в межах своїх владних повноважень, відповідно до покладених на них завдань та функцій здійснюють безпосередню реалізацію митної політики держави [3, с. 89]. Митним органам належить ключове місце в системі суб'єктів реалізації митної політики, оскільки саме їм належить провідна роль у механізмі державного управління митно-правовою сферою, адже саме митні органи здійснюють міжгалузеву координацію та функціональне регулювання відносин у сфері

митно-правового регулювання [3, с. 89]. Митні органи як частина державного апарату наділені комплексом державно-владних повноважень, що реалізуються в спеціальних правових формах, специфіка яких полягає у тому, що вони регламентуються нормами декількох галузей права: адміністративного, фінансового та митного [3, с. 84].

Згідно ст. 41 ПК України митні органи є контролюючими органами та органами стягнення. Митні органи (центральный орган виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, його територіальні органи) є контролюючими органами щодо дотримання законодавства з питань митної справи та оподаткування митом, акцизним податком, податком на додану вартість, іншими податками та зборами, які відповідно до податкового, митного та іншого законодавства справляються у зв'язку із ввезенням (пересиланням) товарів на митну територію України або територію вільної митної зони або вивезенням (пересиланням) товарів з митної території України або території вільної митної зони. Митні органи є органами стягнення, уповноважені здійснювати заходи щодо забезпечення погашення податкового боргу та недоїмки зі сплати платежів, які справляються у зв'язку із ввезенням (пересиланням) товарів на митну територію України або територію вільної митної зони або вивезенням (пересиланням) товарів з митної території України або території вільної митної зони [4].

Ю.В. Оніщик зазначає, що специфіка фінансово-правового статусу митних органів полягає у тому, що вони наділені повноваження в трьох сферах: митній, податковій та валютній. Це свідчить про багатогранність їх правового положення в системі органів виконавчої влади. Наділені державною компетенцією у сфері її публічної фінансової діяльності, вони перебувають у постійно триваючих відносинах з державою, де уповноважені виражати державну волю у встановлених нею межах [5, с. 113].

Серед завдань, покладених на Державну митну службу України, можна виділити, що безпосередньо пов'язані із адмініструванням митних платежів, до яких слід віднести такі:

1) організовує та здійснює ведення обліку і адміністрування митних та інших платежів, контроль за справлянням яких законом покладено на Держмитслужбу, забезпечує контроль за своєчасністю, достовірністю, повнотою їх нарахування та сплати у повному обсязі платниками податків до відповідного бюджету під час переміщення товарів через митний кордон України та після завершення операцій з митного контролю та митного оформлення;

2) забезпечує та здійснює контроль за правильністю визначення митної вартості товарів відповідно до законодавства з питань державної митної справи, а також за правильністю класифікації та визначення країни походження товарів, що переміщуються через митний кордон України, в тому числі після завершення операцій з митного контролю та митного оформлення; взаємодіє з митними адміністраціями та іншими уповноваженими органами іноземних держав з питань проведення перевірки автентичності документів, які надавалися для підтвердження заявленої митної вартості, класифікації та країни походження товарів;

3) проводить відповідно до законодавства документальні перевірки дотримання вимог законодавства з питань державної митної справи, у тому числі своєчасності, достовірності, повноти нарахування та сплати у повному обсязі митних платежів, і зустрічні звірки;

4) забезпечує та здійснює контроль за проведенням роботи та надає в межах повноважень, визначених законом, розстрочення сплати митних платежів під час ввезення товарів на митну територію України в установленому законодавством порядку;

5) визначає у передбачених Митним та Податковим кодексами України випадках суми податкових та грошових зобов'язань платників податків;

6) застосовує до платників податків передбачені законом штрафні (фінансові) санкції за порушення вимог законодавства з питань державної митної справи та законодавства з інших питань, контроль за дотриманням

якого покладено на Держмитслужбу, інші санкції та обмеження у торгівлі з окремими країнами відповідно до міжнародних актів [3].

Надаючи характеристику правовому статусу митним органам як особливого суб'єкта адміністрування митних платежів, потрібно виходити з аналізу їх компетенції у сфері адміністрування митних платежів, тобто з належних їй прав і обов'язків [6, с. 36]. Саме права і обов'язки є основою правового статусу, носієм якого є суб'єкт.

До повноважень митних органів у сфері адміністрування митних платежів доцільно віднести такі: право здійснювати митний контроль шляхом проведення документальних виїзних (планових або позапланових) та документальних невиїзних перевірок дотримання законодавства України з питань митної справи щодо: 1) правильності визначення бази оподаткування, своєчасності, достовірності, повноти нарахування та сплати митних платежів; 2) обґрунтованості та законності надання (отримання) пільг і звільнення від оподаткування; 3) правильності класифікації згідно з УКТ ЗЕД товарів, щодо яких проведено митне оформлення; 4) відповідності фактичного використання переміщених через митний кордон України товарів заявленій меті такого переміщення та/або відповідності фінансових і бухгалтерських документів, звітів, договорів (контрактів), калькуляцій, інших документів підприємства, що перевіряється, інформації, зазначеній у митній декларації, декларації митної вартості, за якими проведено митне оформлення товарів у відповідному митному режимі; 5) законності переміщення товарів через митний кордон України, у тому числі ввезення товарів на територію вільної митної зони або їх вивезення з цієї території (ст. 345 МК України).

Митні органи наділені повноваженнями щодо визначення сум податкових зобов'язань, нарахування фінансових санкцій за порушення граничних строків сплати узгоджених податкових зобов'язань, а також нарахування пені після закінчення встановлених строків погашення узгодженого податкового зобов'язання на суму податкового боргу, надання

розстрочення та відстрочення сплати митних платежів, контролю правильності визначеності митної вартості товарів, надання тарифних пільг (тарифних преференцій), повернення помилково та/або надміру сплачених сум митних платежів, стягнення заборгованості зі сплати митних платежів тощо.

Висновки.

Отже, роль митних органів при адмініструванні митних платежів полягає у забезпеченні надходження митних платежів до державного бюджету України. Діяльність митних органів щодо адміністрування митних платежів здійснюється лише на підставі тих прав, які їм надано законодавством, і обов'язків, які на неї покладено. Саме їх комплекс визначає зміст та межі діяльності митних органів у напрямку адміністрування митних платежів.

Список використаних джерел:

1. Митний кодекс України: Закон України від 13 березня 2012 року № 4495-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text> (дата звернення 12.11.2022).
2. Про затвердження положень про Державну податкову службу України та Державну митну службу України: постанова Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 року № 227. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/227-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення 12.11.2022).
3. Приймаченко Д.В. Адміністративна діяльність митних органів у сфері реалізації митної політики держави: дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.07. Дніпропетровськ, 2007. 468 с.
4. Податковий кодекс України: Закон України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення 12.11.2022).

5. Оніщик Ю.В. Правове регулювання митних відносин в Україні та в країнах Європейського Союзу: фінансово-правовий аспект: дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2014. 439 с.

6. Семчик О.О. Держава як суб'єкт фінансових правовідносин / За ред. Л.К. Воронової. К.: ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2006. 116 с.

The article is devoted to the customs authorities as subjects of the administration of customs payments. The role of customs authorities in the administration of customs payments is revealed. The tasks and powers of customs authorities in the field of administration of customs payments are characterized.

Key words: customs authorities, administration of customs payments, customs legislation, tax legislation, customs legal relations.